

RPW/14026/2026 N
Data: 2026-04-07

Gliwice 18.02.2026

Recenzja

Rozprawy doktorskiej autorstwa mgr inż. Piotr Person pt. „Zbudować wspólnotę: układy galeriowe jako element kształtowania zrównoważonego środowiska mieszkaniowego. Przypadek budownictwa oddolnego”.

dr hab. inż. arch. Tomasz Bradecki prof. PŚ.

Wydział Architektury Politechniki Śląskiej

Katedra Urbanistyki i Planowania Przestrzennego

Akademicka 7

Gliwice 44-100

Tomasz.bradecki@polsl.pl

I. Podstawa wykonania recenzji

Podstawą do wykonania recenzji jest uchwała nr 155/III/2025 Rady Naukowej Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Warszawskiej z dnia 25.11.2025 oraz pismo z dnia 26.11.2025 w sprawie wykonania recenzji rozprawy doktorskiej autorstwa mgr inż. arch. Piotr Person, Promotorka: dr hab. inż. arch. Karolina Tułkowska-Słyk, profesorka Politechniki Warszawskiej, Wydział Architektury, Politechnika Warszawska. Przy opracowaniu recenzji kierowano się także zapisami zawartymi w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r.- Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. z poz. 1571 z późn. zm.).

II. Ocena pracy przedstawionej do recenzji

1. Ocena pracy pod względem naukowym

Maszynopis zawiera 266 stron i składa się z niżej wymienionych części

1. Wprowadzenie
2. Rozdział I Podstawy teoretyczne
3. Rozdział II Zabudowa galeriowa
4. Rozdział III Badania własne
5. Podsumowanie badań

Praca zawiera 56 ilustracji, kilkadziesiąt fotografii oraz 13 zestawień tabelarycznych, a także karty badań terenowych.

Praca zawiera nienumerowaną listę pozycji bibliograficznych. Lista ta jest obszerna i zawiera więcej niż 100 pozycji. Wszystkie wymienione publikacje są ściśle powiązane z tematem, dobór literatury należy uznać za właściwy.

2. Ocena zakresu tematycznego, cel pracy, metoda pracy, tezy pracy

Zakres tematyczny należy uznać za wystarczający. Umożliwia to wyciągnięcie właściwych wniosków. We wstępie autor wskazał następujące cele pracy z podziałem na cel główny i cele szczegółowe.

Celem badań jest określenie, w jaki sposób układy galeriowe mogą wspierać kształtowanie zrównoważonego środowiska mieszkaniowego, na podstawie analizy współczesnych realizacji budownictwa oddolnego powstałych w Europie po 2007 roku.

Cele szczegółowe wg autora to:

- 1. Rozpoznanie uwarunkowań społecznych, organizacyjnych i przestrzennych towarzyszących współczesnym realizacjom budynków galeriowych.*
- 2. Identyfikacja stosowanych w nich strategii i rozwiązań projektowych oraz ocena ich znaczenia dla jakości środowiska mieszkaniowego.*
- 3. Klasyfikacja zidentyfikowanych strategii i rozwiązań w ramach trzech wymiarów zrównoważenia: społecznego, środowiskowego i przestrzennego.*

Cel główny i cele szczegółowe zostały określone poprawnie. Praca obejmuje problematykę wielorodzinnych budynków mieszkalnych o układzie galeriowym zrealizowanych w formule oddolnego budownictwa mieszkaniowego.

Metoda pracy obejmuje badania literatury oraz studium przypadków w badaniach własnych. W części podsumowania przedstawiono wnioski oraz podsumowanie odpowiedzi na zadane we wstępie pytania.

3. Ocena kompozycji pracy

Kompozycję pracy opartą na rozdziałach i podrozdziałach należy uznać za właściwą.

4. Ocena sposobu przedstawienia materiału i jego ujęcie

Autor pracy prowadzi narrację w sposób bardzo dobry. W tekście znajdują się przypisy dolne, w których najczęściej autor odsyła do innych rozdziałów lub pozycji literaturowych. Materiały i istotne informacje zostały przedstawione w pracy w sposób czytelny i zrozumiały.

5. Ocena poprawności językowej i stylistycznej

Autor pracy posługuje się poprawnym słownictwem, wykorzystuje terminy związane z tematyką w sposób profesjonalny.

6. Ocena użytej terminologii, oznaczeń i symboli

Przyjęte w pracy oznaczenia, symbole i terminologię należy uznać za właściwe i powszechnie stosowane w działalności badawczej w dyscyplinie naukowej architektura i urbanistyka.

7. Ocena objętości pracy (czy występują powtórzenia informacji, czy występują uwagi ogólne, czy występują mało istotne szczegóły)

Praca jest bardzo pojemna, a jej treść zawarto na 266 stronach formatu A4 w wydruku dwustronnym. Informacje przedstawione w pracy są bardzo szczegółowe.

W pracy należy docenić bardzo szczegółowo przedstawione badania własne związane ze studium przypadków. Na wysoką ocenę zasługuje własne zaangażowanie badawcze autora, które nie było ograniczone jedynie do odwiedzenia i obserwacji wybranych lokalizacji, ale również do spacerów tematycznych, wywiadów z mieszkańcami i zarządcami budynków, co pozwoliło na sformułowanie wniosków.

Autor od początku pracy zawęził badania do budownictwa oddolnego. Jednocześnie autor przebadiał 16 przypadków, co może wydawać się być liczbą małą. Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę jakość badań, to wydaje się to być uzasadnione. Autor stwierdza 'W ten sposób zakres terytorialny zawężono do czterech krajów europejskich: Austrii, Belgii, Hiszpanii i Szwecji'. Sformułowanie to nie jest do końca jasne. Wg recenzenta w pracy mogłoby się pojawić nieco więcej informacji na temat współczesnych realizacji galeriowców jako typu budynku, w tym w Polsce i w Europie. Sam fakt, że tego typu budynki rzadko powstają w wyniku działań oddolnych nie wyklucza niektórych podobnych realizacji (np. realizacji jako mieszkań socjalnych, komunalnych w ramach Towarzystw budownictwa Społecznego etc.). Autor wspomina o własnej kwerendzie, którą należy docenić, w której stwierdza w przypisie dolnym: *zidentyfikowano jedynie 38 budynków mieszkalnych o układzie galeriowym powstałych w Polsce w latach 2013-2023, z których 23 stanowiły gminne budynki socjalne, 12 inwestycje prywatne oraz 2 gminne budynki komunalne.*

8. Ocena doboru tytułu

Tytuł rozprawy należy ocenić jako dobrany poprawnie. Warto jednak zaznaczyć, że tytuł pozbawiony 'Zbudować wspólnotę' tzn.: 'Układy galeriowe jako element kształtowania zrównoważonego środowiska mieszkaniowego. Przypadek budownictwa oddolnego' jest wystarczający i bardziej precyzyjny. Co prawda nie wskazuje na problematykę budowania wspólnoty, ale warto pamiętać, że prospołeczne walory układów galeriowych nie zawsze

gwarantują, że stworzą wspólnotę mieszkaniową (niektóre obserwacje i wnioski autora na to wskazują).

9. Ocena doboru ilustracji i tabel

Ilustracje, tabele oraz wykresy dobrano właściwie. Karty badań terenowych na ostatnich stronach są nieczytelne zarówno w wydruku, jak i w wersji papierowej.

10. Ocena czy praca odpowiada wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim

Pracę cechuje wysoki walor poznawczy. Badania i kwerenda literatury przedstawione w części I-szej są przeprowadzone we właściwy i zrozumiały sposób. Badania własne przedstawione w części III-ciej są przeprowadzone jasno i czytelnie. Podsumowanie i wnioski zawarto na 8 stronach. Rozdział ten należy uznać za wystarczający, choć być może warto rozważyć jego poszerzenie.

Na uwagę zasługują autorskie krytyczne opisy i merytorycznie uzasadnione wnioski.

Recenzent stawia tezę, że teoretyczny model wzorcowy układu galeriowego, będący podsumowaniem badań autora, mógłby wiele wnieść w zakresie teorii oraz jako założenie do wytycznych projektowych w praktyce. Jest to szczególnie istotne w przypadku, kiedy typ budynku galeriowego w Polsce obecnie nie jest popularny i rekomendacje profesjonalnego badacza są obecnie jak najbardziej na czasie i mogą wiele wnieść do przyszłych projektów i realizacji w Polsce i Europie. Takiego modelu jednak autor nie zaproponował. Opisane modele tworzenia kooperatyw mogą być przydatne, szczególnie, że działania oddolne (jak np. inwestycje budżetów obywatelskich i nie tylko) zyskują obecnie na popularności i nie są szeroko znane i rozpoznane. Praca zawiera opisy rozwiązań prawnych i organizacyjnych co jest jej atutem.

Praca odpowiada wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim. Praca ta prezentuje złożone i wnikliwie badania w zakresie teorii, jak i wiedzy związanej z uwarunkowaniami towarzyszącymi praktyce realizacyjnej. W pracy należy docenić bardzo szczegółowo przedstawione badania własne związane ze studium przypadków. Na wysoką ocenę zasługuje własne zaangażowanie badawcze autora, które nie było ograniczone jedynie do odwiedzenia i obserwacji wybranych lokalizacji, ale również do spacerów tematycznych, wywiadów z mieszkańcami i zarządcami budynków, co pozwoliło na sformułowanie wniosków.

III. Wnioski końcowe

W świetle zapisów zawartych w art. 187 w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r.- Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. z poz. 1571 z późn. zm.) osiągnięcie Autora przedstawione w pracy pt. „Zbudować wspólnotę: układy galeriowe jako element kształtowania zrównoważonego środowiska mieszkaniowego. Przypadek budownictwa

oddolnego" należy uznać za spełniające kryteria oraz za znaczny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka.

Rekomenduję by pracę opublikować jako publikację książkową dostępną na rynku z wyłączeniem kart badań in situ.

Uwagi krytyczne wymienione w niniejszej recenzji należy uznać za marginalne, jeśli weźmiemy pod uwagę bardzo wysoki poziom merytoryczny pracy, rzetelność badań wykonanych przez autora, a także całokształt pracy. Rozprawę doktorską dopuszczam do publicznej obrony przed Radą Dyscypliny Naukowej Architektura i Urbanistyka Politechniki Warszawskiej. Jednocześnie wnioskuję o wyróżnienie pracy.

Uzasadnienie wyróżnienia:

Tematyka badań odnosi się do współczesnych uwarunkowań związanych z rozwojem mieszkalnictwa, które można ocenić jako jedno z najczęściej wymienianych wyzwań XXI-go wieku: zapewnienia dostępnego dobrego środowiska do mieszkania. Przygotowane opracowanie zawiera wiele odniesień do badań zrealizowanych, które polegały na rzetelnych wywiadach autora, co daje podstawy by wskazać wady i zalety rozwiązań układów galeriowych, a także do rozważań w jaki sposób galeria ma pełnić funkcje społeczne. Takie podejście należy uznać za nowatorskie. Recenzent uważa, że przeprowadzone badania oraz opisane uwarunkowania prawne i organizacyjne, w jakich wspomniane przypadki powstały oraz wnioski z badań są opracowane bardzo dobrze, co daje podstawę przyznania wyróżnienia.

dr hab. inż. Arch. Tomasz Bradecki

